

Motion till riksdagen 2019/20:2676

av **Lars Hjalmered m.fl. (M)**

Regional tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för bibehållen service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för uppgiftslämning till myndigheter genom ”en dörr in” och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelser och andra statliga myndigheter ska få i uppdrag att vidta åtgärder i syfte att säkerställa en enhetlig rättstillämpning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de olika företagsstöden bör renodlas, förtydligas och utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förenklingsuppdrag för att leva på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är det land i EU där urbaniseringen går snabbast. Från att ha gått från ett land där majoriteten av invånarna bodde på landet, står vi i dag inför en situation där 85 procent av befolkningen bor i tätorter. Samtidigt är Sverige ett till ytan stort land med omfattande landsbygd och glesbygd. Människor ska kunna leva, bo och arbeta i hela Sverige, men dessvärre upplever många människor som bor utanför städerna att landsbygdens villkor är otillräckliga och att det i för liten utsträckning går att påverka sin situation.

För Moderaterna är det därför helt centralt att Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tillvaratas i hela landet och att människor

och företag ska ges möjligheter att växa och utvecklas oavsett var i Sverige man bor eller verkar.

Tillgång till kommersiell och offentlig service

Förutsättningarna för att tillhandahålla grundläggande samhällsservice skiljer sig mellan olika delar av landet. Mer behöver göras för att samhällsättagandet ska uppfyllas i alla delar av Sverige. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. I glesbygd har framför allt servicelösningar som bygger på lokala förutsättningar och samverkar med företagare och civilsamhället möjlighet att bli långsiktiga och bärkraftiga. Här arbetar till exempel Tillväxtverket med ett pilotprojekt vid namn Samhällsrum, men även ett flertal andra projekt vad gäller utveckling av lokal service.

Tillgång till bra mobiltelefoni och goda uppkopplingsmöjligheter blir allt viktigare. Sverige behöver bra mobila och digitala kommunikationer med god geografisk täckning och som har en tillräcklig kapacitet när allt fler vill använda mobil och digital teknik. Ibland kan långa avstånd till grundläggande service överbryggas genom väl fungerande digitala lösningar. Inte minst vad gäller fungerande betaltjänstlösningar. Där är vi inte ännu.

En god bredbandsutbyggnad är central för möjligheterna att arbeta och bo på landsbygden. Behoven av fysiska resor kan minska när fler arbeten går att sköta digitalt och på distans än tidigare. Digitaliseringen medför även möjligheter till nya tjänster som exempelvis digitala vårdcentraler, vilket kraftigt kan bidra till att öka tillgängligheten till vård för boende på landsbygden.

Saknas det förskolor och skolor, dagligvaruhandel, drivmedelsstationer, post- och apoteksservice är det svårt för landsbygden att locka till sig nya medborgare och företagare. Ny teknik med drönare öppnar upp möjligheter för modernare och förbättrad service på landsbygden, exempelvis gällande post- och paketleverans. Det är därför viktigt att säkerhetslösningar kommer på plats.

Tillgång till drivmedel är ofta avgörande för människor som bor utanför städerna. Därför måste villkoren för att driva drivmedelsstationer analyseras i syfte att möjliggöra fortsatt drift.

Stöd för bibehållen service på landsbygden

Våren 2013 genomförde organisationen Hela Sverige ska leva en undersökning där man frågade lanthandlare runt om i Sverige hur de såg på framtiden för sin verksamhet. Fyra av tio svarade att det är tveksamt om deras rörelse kommer finnas kvar inom fem år. Lanthandlarna har kritiserat att ersättningen är allt för låg, varpå riksdagen har avsatt 35 miljoner kronor per år mellan 2016–2019 till stöd för bibehållen service på landsbygden. Moderaterna står bakom ett fortsatt förstärkt driftsstöd till små butiker i sårbara och utsatta glesbygder.

Det är av stor vikt att en fortsatt satsning noggrant följs upp och utvärderas av ansvarig myndighet. Det är även viktigt att den ersättning och det stöd som betalas ut överensstämmer med handlarnas faktiska intäkter och att det finns möjlighet att skal ner ersättningen i takt med att intäkterna stiger.

Det finns också anledning att se över möjligheterna att genomföra en mer behovsanpassad prövning vid ansökan om driftstöd, utöver de uppställda grundkraven för

stödet. Vid beviljande av driftstöd bör även hänsyn tas till kostnader som följer av eventuella påtvingade investeringar med anledning av till exempel nya lagar och EU-regler.

Företagande i hela landet

Företagande bygger Sverige och det är tillväxt som ligger till grund för vårt välstånd. Det är framför allt när människors initiativ och arbete uppmuntras samt när företag ges förutsättningar att starta och växa som nya arbetstillfällen skapas och fler skattekronor kan fördelas. Moderaterna ska verka för ett gott företagsklimat i allmänhet och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet.

Villkoren för företag som verkar i Sverige måste vara konkurrenskraftiga jämfört med villkoren i andra länder. Arbetet med att genomföra regelförbättringar ska prioriteras, både här hemma och på EU-nivå. Exempelvis behöver reglerna för personaloptioner förbättras. Vi vill också sänka marginalskatterna och säger nej till skattehöjningar på entreprenörskap. Sparande ska underlättas och bolagsskatten ska bli mindre betungande.

Ska vi klara välfärdens utmaningar på längre sikt behöver villkoren för företagens investeringar förbättras och skatterna på arbete minska. Investeringar och företagande ska löna sig bättre i Sverige. Skattesystemet ska belöna ansträngning, minimera särbehandling och kryphål samt uppfattas som legitimt. Då kan fler investeringar hamna i Sverige.

För snabbväxande globala bolag krävs bättre villkor för internationella rekryteringar. Den nya teknikens möjligheter måste tillvaratas och för att kunna utveckla Sveriges internationella konkurrenskraft behövs en sammanhållen och offensiv digitaliseringspolitik. Sverige behöver bli världsledande på att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Effektiva transporter för tillväxt i hela landet

Effektiva och pålitliga transporter är avgörande för hushåll och företag i hela Sverige. Det handlar om att turister ska kunna nå destinationen, att industriföretaget ska kunna lasta ut gods till andra länder eller att en bil kan hämta timmer i skogen. Därför är underhåll av vägnät betydelsefullt liksom nyinvesteringar i infrastruktur. Därtill ska förändringar i skatter och andra styrmedel alltid ställas mot hur det påverkar villkoren för hushåll och företag i olika delar av vårt land.

Ett mer flexibelt strandskydd

Sveriges landsbygder måste få möjlighet att utvecklas för att hela Sverige ska leva. Ett sätt att möjliggöra för landsbygderna att växa av egen kraft är att öka möjligheten att bygga i attraktiva strandnära lägen. Vi är övertygade om att det går att forma ett mer flexibelt, decentraliserat och ändamålsenligt strandskydd med ökade möjligheter att bygga i attraktiva lägen.

Moderaterna vill därför att strandskyddet förändras och görs mer flexibelt för att underlätta byggande i strandnära lägen och därmed förbättra förutsättningarna för boende, jordbruksnäringarnas utveckling, verksamheter i skärgården samt för annan näringsverksamhet. Av januariöverenskommelsen framgår att en ökad differentiering av

strandskyddet ska införas. Det är inte tillräckligt. I stället behövs en större genomgripande reform av det generella strandskyddet.

Landsbygdskommuner bör kunna skapa boendemiljöer i attraktiva naturområden för att locka till sig nya invånare. Länsstyrelsens rätt att ompröva kommuners beslut om dispens bör tas bort, istället bör kommunerna ta över beslutanderätten. Samtidigt bör Naturvårdsverkets och miljö- och friluftorganisationernas överklagandemöjligheter bör begränsas.

Värna självbestämmandet över skogen

Skogen har en central roll i den gröna omställningen och är en av nycklarna för att bryta vårt fossilberoende. Fundamentet för ett långsiktigt hållbart skogsbruk utgörs av äganderätten. Samtidigt ger markägare och företagare inom de gröna näringarna i växande omfattning uttryck för oro över att äganderätten håller på att urholkas.

Efter omfattande kritik har regeringen omsider bestämt sig för att se över artskydds-förordningen. Däremot har den utökade nyckelbiodiversitetsinventeringen till slut avvecklats. Få andra branscher kräver sådan långsiktighet som skogsindustrin. Skogsägaren, och kommande generationer, måste kunna räkna med att få skörda frukterna av sitt arbete.

Moderaterna vill också tillsätta en bred äganderättsutredning för att kartlägga hoten mot äganderätten och se över vilka ytterligare lagändringar som behövs.

Effektiva myndigheter

Den regionala tillväxten hämmas av långa handläggningstider på myndigheter. Vi vill därför se att man ställer krav på myndigheter om en tydlig tidsgräns för handläggningstider. I dagsläget finns en problematik med exempelvis att långa handläggningstider vid myndigheter som delar ut projektmedel inte samspejar med den verklighet som verksamheter har att hantera i sina årsbudgetar. Därmed finns det en risk för att projekt och utveckling går om intet och att regional utveckling faller på byråkrati.

Det är viktigt att myndigheterna inte enbart blir kontrollinstanser, utan även pådrivare för utveckling. Därför vill vi underlätta för uppgiftslämning till myndigheter genom "en dörr in", en plattform där företag lämnar sina uppgifter en gång och blir slussade till rätt myndighet. Det bidrar till minskad byråkrati och förenklar för företagskontakter med myndigheter. Konceptet "en dörr in" bör också gälla för andra myndighetskontakter, till exempel inom företagsrådgivning och företagsstöd, liksom möjligheten att dela information mellan kommuner angående exempelvis genomförda utbildningar vid alkoholtillståndsansökningar.

För att tillförsäkra att länsstyrelser och andra nationella myndigheter tillämpar lagar och regler på ett rättssäkert sätt anser Moderaterna även att dessa myndigheter ska få i uppdrag att vidta åtgärder i syfte att säkerställa en enhetlig rättstillämpning i hela landet. Det bör ske genom exempelvis rättsliga styrdokument och fortsatt koncentration av uppgifter.

Moderaterna vill vidare se en utveckling av teknik och innovation för den regionala tillväxten där så småningom innovationshubbar skapas. Detta kräver en förändring i attityd och tankesätt när man exempelvis utlyser projekt. Sverige har en möjlighet att bli ledande på innovation och regional tillväxt med ett förändrat tankesätt vid efterfrågan

för projektmedel. På sådant vis kan vi nå framgångar såväl nationellt som internationellt och kan konkurrera på en global marknad.

Företagsstöden bör renodlas, förtydligas och utvärderas

Stöd på EU-nivå bör i så stor utsträckning som möjligt syfta till att bidra till verksamheter som i slutändan kan bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet.

På nationell nivå ska vi verka för att skapa programstrukturer som genererar bärkraftiga verksamheter lokalt och regionalt och som går i takt med tiden. Det är viktigt att svenska folkets skattepengar får så stor utväxling som möjligt utifrån väl underbyggda analyser, bra genomföranden samt uppföljning och utvärdering så de blir så hållbara och långsiktigt bärkraftiga av sig själva som möjligt. Utöver EU-finansierad regionalpolitik bör såväl Almis verksamhet som Tillväxtverkets tilldelade medel och Leaderprojektet inom Jordbruksverket effektutvärderas och följas upp för att tillgodose att samhället får bästa möjliga utväxling för skattepengarna.

Då det också finns en mängd andra företagsstöd, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling som behöver granskas. Det har under flera års tid påvisats brister i systemet för företagsstöden. Samordningen är svag, stöden är uppdelade på många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper och målet med stöden är ofta oklart. För att stöden ska vara motiverade krävs också att det går att bedöma effekterna av dem bättre än i dag.

Riksdagen har 2018 riktat ett tillkännagivande till regeringen om att man bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter. Regeringen har ännu inte vidtagit några åtgärder som svar på riksdagens uppmaning. Det är således av stor vikt att regeringen återkommer till riksdagen om hur oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande ska genomföras.

Moderaternas utgångspunkt är att de olika företagsstöden bör renodlas, förtydligas och utvärderas. Stöden ska utvärderas utifrån samhällsnytta och stöd som inte bidrar till samhällsnytta ska avvecklas. Stödgivande myndigheter bör därför formulera mål för sina program som är tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara. De bör vidare planera utvärderingar av program redan i samband med planerna för programmen. Tillväxtanalys bör göras till utvärderingsmyndighet. Eftersom resurserna ska användas effektivt bör stödets effekt även prövas mot den beräknade effekten av andra åtgärder med motsvarande syfte såsom sänkta ägarskatter och sänkt bolagsskatt.

Öppna upp för gårdsförsäljning

Allt fler mikrobryggerier, musterier, vinodlingar och destillerier etableras i Sverige. Det är en utveckling som bör tas tillvara, eftersom den bidrar till en levande landsbygd med fler jobb i tillverkningen och god potential till fler jobb i besöksnäringen. Ett stort problem för de företag som tillverkar alkoholhaltiga drycker är att det idag inte är tillåtet att sälja de egna produkterna på gården, beroende på alkoholmonopolet. Moderaterna anser att de svenska mikrobryggerierna, vinodlarna och andra producenter av

alkoholhaltiga drycker ska få motsvarande möjligheter till försäljning vid produktionsstället som finns i övriga EU.

Argumenten emot gårdsförsäljning brukar handla om oro för att Systembolagets detaljhandelsmonopol i så fall skulle hotas. Eftersom Finland sedan länge har både detaljhandelsmonopol och gårdsförsäljning menar vi att det är en invändning som saknar relevans. Vi anser därför att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker ska tillåtas. Det finns olika sätt att genomföra detta. Ett alternativ kan vara att kopiera det finska regelverket, medan ett annat alternativ kan vara att låta alkoholproducenterna agera som ombud för Systembolaget med rätt att lagerhålla sina egna produkter.

I maj 2018 antog riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för en ny alkohollagstiftning som innebär att Systembolagets monopol kan värnas samtidigt som det blir möjligt att bedriva gårdsförsäljning i Sverige. Trots två tidigare utredningar har partierna i januariöverenskommelsen beslutat att det ska utredas igen. Det finns ingen anledning för regeringen att dra riksdagens tillkännagivande i långbänk. Ett regelverk som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol bör istället genomföras snarast.

Förenkla för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag

De dagligvarubutiker som drivs i glest befolkade delar av landet fyller en viktig funktion. Samtidigt är det svårt att få en dagligvarubutik på landsbygden att klara sig ekonomiskt. Möjligheten att erbjuda flera typer av service är därför viktig för handlarna, både för att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre sårbar. Det kan exempelvis handla om att vara ombud för post, paketförmedling, apotek, spel och systembolag.

Statliga bolag såsom Apoteket, Systembolaget, Svenska spel och Postnord bör därför få tydliga uppdrag att genomlysna sina villkor för att identifiera och ändra villkor som i onödan gör det svårt för lanthandlare och andra verksamheter i glest befolkade delar av landet att bli ombud. På så vis kan serviceutbudet på landsbygden öka.

Ett förenklingsuppdrag för att leva på landsbygden

Politikens viktigaste roll är att skapa förutsättningar och röja hinder för att människor och företag ska kunna växa av egen kraft. I dag sätter myndigheters agerande och regelkrångel käppar i hjulet för boende och företag på landsbygden. Det rör sig om allt från huset som inte byggs på grund av krångliga regler till företag som lägger alltför mycket tid på administration. Det behövs mindre regelkrångel för att underlätta för landsbygdens företag att växa och för att göra det enklare att leva på landsbygden.

Därför bör en utredning tillsättas med ett särskilt regelförenklingsuppdrag som skapar bättre förutsättningar för människor och företag att leva och verka på landsbygden.

Lars Hjalmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) *Lotta Olsson (M)*

Ann-Sofie Lifvenhage (M)